СВОБОДА — SVOBODA

ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XL. Ч. 105. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 6 травня 1932. — VOL. XL. No. 105. Jersey City, N. J., Friday, May 6, 1932. THREE CENTS.

ВЕЛИКОДНА ПИСАНКА — РІДНІЙ ШКОЛІ В КРАЮ.

УКРАЇНСЬКЕ СВЯТО ВАШИНҐТОНА В БОЛТИМОР

АМЕРИКАНСЬКІ ҐАЗЕТИ ПИШУТЬ ПРО КРАСУ СПІВУ Й ТАНКІВ.

БОЛТИМОР (Меріленд). — Другий з ряду українських концертів у честь Вашинґтона, що відбувся в цій місцевости у вівторок, 3 травня вечером, стягнув до салі театру Альказар поважне число людей. Між ними переважали Українці з Болтимор. Число родовитих Американців не виносило більше як півтори сотки душ.

Українці дали звичайну програму. Витав їх бувший мейор міста Н. Престон, підносячи їх штуку.

Місцеві ґазети в своїй критиці підчеркують колоритність українських строїв, простоту українських танків, получену зі справністю, та красу української музики.

Герстова ґазета „Болтимор Нюз" згадує спеціяльно танок запорозьких козаків та виступи дітей. „Ді Івнінґ Сон" розписується ширше про техніку хорової справи в розумінню Кошиця.

КОНҐРЕС ДАЛІ ЗБИВАЄ ПЛЯНОВАНІ ОЩАДНОСТИ.

ВАШИНҐТОН. — Провідники партій у палаті послів пробували зчеркнути з буджету деякі позиції, щоби в цей спосіб збільшити ощадности федерального уряду, але при розгляді ухваленого закона показалося не тільки, що це неможливе, але й що обчислення, буцімто вже заощаджено 38 мільйонів, не відповідають дійсности, бо в буджетовій ухвалі деякі ощадности почислено два рази, так, що ощадности не виносять і 30 міліонів долярів.

Конґресмен Мекдофі складає за це вину на президента Гувера та на його плян обняти ввесь буджет одною ухвалою.

Сенат хотів ухвалити за одним замахом увесь податковий закон, але як зачепив тарифу, це показалося неможливим. Треба було стратити цілий день на тарифовій дебаті. Більшість сенаторів годилася, що без податку за заграничні товари не обійдеться, але котрі саме товари мають бути обложені над цим дабатовано довго й майже безплідно.

ПРИГОТОВАННЯ ДО ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ.

ВАШИНҐТОН. — У президентських правиборах у Каліфорнії дістав найбільше голосів в демократичній партії Джейк Ґарнер, що тепер є президентом („спікер") палати послів у конґресі. Другим щодо числа голосів був Рузвелт, третім Смит.

Тут уважають цей вислід поважним ударом для кандидатури Рузвелта. Ґубернатор Рузвелт відмовився дати якунебудь заяву про це голосування.

ДОВКОЛА ПРОГИБІЦІЇ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС (Каліфорнія). — Останне всенародне голосування над проектом відкликання з уряду мейора цього міста, Портера, перемінилося в голосування над прогибіцією, бо опозиція хотіла скинути мейора з уряду за те, що він буцімто скомпромітував Америку, коли підчас своєї подорожі по Европі не хотів пити вина навіть за здоровля французької републики. Підчас голосування мейор Портер дістав більшість 200,000 голосів.

Сенатор Кепер з Канзасу заявив свою повну згоду з прогибіційним становищем методиської епископальної церкви.

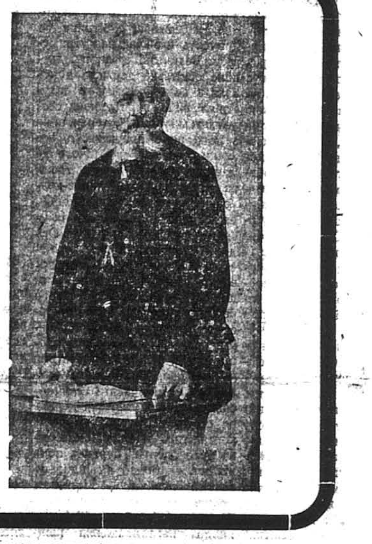
НЕЩАСЛИВИЙ ВИПАДОК, ЧИ ЗЛОБА?

ПЛЕЙНФІЛД (Ню Джерзі). — Як ґрупка дітей стояла на розі улиць, ждучи на шкільний „бос", впав вистріл і один з них, 9-літній Семуель Кокаруля, впав на землю неживий. Діти сказали поліції, що скоро після вистрілу вони бачили коло дому, який стоїть по другій стороні вулиці, мущину з рушницею в руках. Поліція пішла до дому та арештувала годівця курей, Адама Брехта, як підозрілого в убийстві дитини. Брехт піддався поліції тільки по довгій тяганині. Він говорить, що стріляв того дня, але стріляв до собаки, а не до хлопця. Сусідські собаки робили йому шкоду в курниках і він скаржився поліції на сусідів.

ВЧИНОК БОЖЕВІЛЬНОЇ.

ЙОРК (Пенсилвенія). — В приступі мелянхолійного нападу 35-літня Аґна Мор вбила своїх двох хлопців, з котрих один мав півтора року, а другий 3 роки, а відтак пробувала поповнити самогубство. Лікарі кажуть, що вона видужає.

ЮЛІЯН РОМАНЧУК

ДОВГОЛІТНИЙ ПРОВІДНИК УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ГАЛИЦЬКОЇ ЗЕМЛІ УМЕР

КОЛИСЬ ІНЖИНІР, НИНІ ВОЛОКИТА.

Перед суддею в Флетбуш Корті в Ню Йорку поставила поліція волокиту 44-літнього Ленґленда Гайнца, котрого арештовано в 4 г. рано, як спав на пустій площі на Флетбуш Евені. Обжалований розповів судді справдішню Одисею. Є він укінченим інжиніром, працював як інжинір у Китаю, Панамі й Венезуелі. Стративши роботу, добився до Ню Йорку, але тут не міг найти заняття. 46 днів жив на вільнім воздусі. Суддя відложив справу, щоби переконатися, чи твердження обжалованого правдиві.

82-ЛІТТЯ НАРОДЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА ЧСР. Т. Г. МАСАРИКА.

Команда СУПЕ скликала 7. III. 1932 спільні святочні сходини празьких пластових частин. Реферат на тему: „Чого може навчитися в Масарика українська пластова молодь" прочитав доц. О. Бочковський. Потім промовляв брат комендант. Крім членів Команди СУПЕ та членів прозьких куренів присутні були також непластуни, українські студенти. Присутніх було понад 45 душ. Команда СУПЕ вислала панови президентови поздоровлення; від пана президента надійшла подяка.

В Ржевницях відбувся 6. III. 1932 у „Пластириняті" реферат проф. С. Шелухіна: „Значіння Т. Г. Масарика для людства". Присутніх було 49 душ.

ТРОХИ НЕ БИЛИСЯ ЯПОНЦІ З АМЕРИКАНЦЯМИ.

Пятьдесять японських жовнірів перейшли в інтернаціональну ділянку міста Шанґгаю, яка знаходиться під охороною американської піхоти. Японці хотіли тут перевести ревізії в китайських домах, але Американці спротивилися. Після досить гострих сварок між японським офіциром та американським Японці нарешті відійшли назад. Цей випадок легко міг привести до того, що між Американцями та Японцями прийшлоб до кривавої сутички.

НАСЛІДУВАВ РАСПУТІНА.

Листар з Яжева Старого, пов. Яворів, хотів бути маленьким Распутіном. А що до цього треба більше грошей, то він почав надуживати довіря громадян у той спосіб, що не всі грошеві посилки доходили до рук адресатів. А йшли ті посилки з ріжних кінців світа, між ін. з Франції, йшли грошевими переказами-чеками й листами. Справою цього малого Распутіна занялася поліція.

КАТОЛИЦЬКА „ЄДНІСТЬ".

О. Вігоринський, голова читальні „Просвіти" на Винниках, пов. Жовква, звернувся до оо. домініканів у Жовкві з проханням, щоб дарували дуба на ремонт читальні. О. прокуратор відмовив, хоч жовківські домінікани мають до 10,000 моргів ліса. На ту саму ціль дав Шанабель, Жид-дідич з Волі вис., 2 дуби.

ЗНОВ ОПЕРАЦІЯ ОЧЕЙ У МЕК ДОНЕЛДА.

Англійському премієрови міністрів, Мек Донелдови, знов треба робити операцію ока, яку він згодився перевести негайно. Це відтягне його на кілька тижнів від державних справ, бо він мусить довше відпочивати.

ВИКРАВ ЖІНКУ.

Розписалися деякі бразилійські ґазети, що якомусь Михайлови Сітецькому викрав жінку Андрій Приступа, якого Михайло Сітецький приймав ввічливо в хаті. До цього жінка забрала ще з хати пів конта. Поліція в Понта Ґросі приловила жінку з дітьми, яка мала їхати до Трес-Барас. Коло Порту одного разу був ще цікавіший випадок. Дружба одного жениха змовився з молодою й перед самим шлюбом утікли разом. Як опісля показалося, молоду силувано замуж за нелюба. Ціла справа скінчилася так, що дружба таки повінчався з молодою, бо при шлюбнім протоколі виявилося, що дівчину силували вийти за цього, якого вона не любила.

УРЯДОВЕЦЬ ПОЧТИ ЗЛОДІЙ.

У Варшаві урядовець почти Станислав Трайкнер приймав уплати на книжочки П. К. О. Коли познайомився добре з з процедурою приймання вплат, постановив черпати й собі з цього зиски. І так привластив собі 6,000 золотих. Його арештували.

СМЕРТЬ ЮЛІЯНА РОМАНЧУКА

НЕБІЩИК БУВ ДОВГОЛІТНІМ ПРОВІДНИКОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ В ГАЛИЧИНІ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — В ночі з 22 на 23 квітня б. р., в годині 11-тій, умер у 92-гім році життя бувший довголітній голова Українського Парляментарного Клюбу в австрійському парляменті, віцепрезидент австрійської палати послів, предсідник та член багатьох українських організацій і товариств, Юліян Романчук.

Покійний відогравав визначнішу ролю в проводі українського народу в Галичині. Він більше як півстоліття стояв на чільних становищах, визначаючись своїм політичним хистом, тактом, інтелігентністю та дійсно державним розумом. Тому й провід в українській національній політиці в Австрії довгі десятки років знаходився цілковито в його руках.

Небіщик Юліян Романчук був також визначним українським педаґоґом. Між іншим він редаґував цінну низку книжок, які „Просвіта" видала під спільним заголовком „Українське письменство".

ВИМАХУЮТЬ ШАБЛЯМИ.

МОСКВА (СССР).—Першотравневі демонстрації в Росії пройшли під знаком демонстрування военної підготовки большевиків. У ріжних містах відбулися паради військ та военні вправи населення. Большевицькі лідери виголошували численні промови про те, що Росія не хоче війни, але вона не боїться своїх ворогів, бо її армія гтова боронити від зовнішніх ворогів своїми грудьми російську землю.

Найбільш замітну й воєвничу промову виголосив командант російської армії на Сибірі, Блюхер, який зазначив, що загроза війни тепер надзвичайно велика, бо в Манджурії на самому кордоні Росії властиво вже точиться справжня війна, яка легко може перекинутися й на радянську територію.

Радянська преса нападає на японських „мілітаристів", що зачіпають радянських урядовців на Східно-Китайській залізниці та взагалі переслідують в Манджурії радянських громадян. Ґазети попереджують Японців, що це може довести до тяжкого конфлікту. В усякому разі радянська преса вважає становище на Далекому Сході дуже загроженим.

ЗАВЗЯТІ БОЇ В МАНДЖУРІЇ.

ХАРБІН (Манджурія). — На півночі Манджурії точаться завзяті бої між китайськими повстанцями та японською армією. Японські операції проти Китайців стають все труднішими й обидві сторони мають великі страти в людях. Кілька японських бриґад уже довший час знаходяться в непереривних боях з повстанцями, які виявили небувалу для них хоробрість та вміння вести свої операції.

СПРАВА РЕПАРАЦІЙ ЗНОВУ ПІД ДИСКУСІЄЮ.

ПАРИЖ (Франція). — На кораблі „Вульканія" виїхав до Америки секретар стейту Стимсон. Він зібрав тут інформації про відношення европейських політиків до справи репарацій та міжнародних боргів. Своєї думки Стимсон нікому не говорив, а лише обіцяв представити президентови Гуверови справу, як на неї дивляться в Европі.

Мек Донелд, канцлер Брінінґ та Ґранді майже сходяться в своїх поглядах, що нарешті треба й репарації й міжнародні борги скасувати, або зредукувати до таких розмірів, що вони не лягалиб вагою на міжнародне економічно-фінансове життя. Відмінно тримається французький премієр Тарде, який говорить, що треба дати Німеччині мораторію на репарації, поки вона зможе їх сплачувати. Тарде певний, що Німеччина згодом зможе платити репарації, але Брінінґ катеґорично заявляє, що Німеччина далі не зможе й цента заплатити.

НІМЦІ БЕРУТЬСЯ ДО КОМУНІСТІВ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Декретом уряду розвязано всі комуністичні атеїстичні орґанізації. Хоч в Німеччині церква цілковито відокремлена від держави всеж уряд не міг спокійно дивитися на те, як комуністичні „безбожні" орґанізації провадили свою по суті політичну аґітацію на релігійному ґрунті, аґітуючи за світову революцію та проти цивілізації, збудованої на ґрунті християнства.

„ЛЕВАЯТАН" У БРЕМЕНИ.

БРЕМЕНГАВЕН (Німеччина). —Населення зробило урочисту зустріч пароплавови „Леваятан", що під американським прапором приплив сюди. Як відомо, це корабель „Фатерлянд", який Америка підчас війни сконфіскувала від Німеччини. Він від 1914 року ще не був у німецьких портах.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ЦАРСЬКИМ ПРИМІРОМ

Як подають газети, до Америки приїхали представники большевицької нафтової корпорації продавати нафту. Назовні нема в цьому торговельному приїзді нічого дивного ні нового. Приїжджають до Америки продавати нафту Голяндці, Англійці, південні Американці, то чомуж не могли би приїхати сюди продавати нафту Росіяни?

Та корінна Московщина нафти не має, чи там може й має, але її не видобуває. Покищо вся нафта, якою торгують Росіяни, походить не з корінної московської території, але з території української Кубанщини та з татарського Азербейджану. Ці території добув колись російський царат силою зброї проти волі народів тих територій, проти волі Українців і Татарів. Добувши богаті землі, царат використував богацтва на землі й під землею для себе та для пануючої, московської нації.

Коли поневолені царями люди зірвалися до бунту проти царів, то між іншим повстали Українці й Татари. Одні й другі хотіли відірватися від Москви, щоби покласти вже край московському визискови. Повстав був тоді проти царату й московський народ, котрий не терпів національної неволі, але терпів суспільний і політичний гнет від царів. Здавалося якийсь час, що дорога Москалів і немосковських народів проти царату спільна; що тоді, як Москалі будуть валити суспільний і політичний гнет, немосковські народи будуть валити суспільний, політичний і національний гнет. Москалі навіть заявляли, що вони за самоозначення, за свободу всіх народів Росії. Та скоро показалося, як Москалі розуміли свободу по свому; що вони так привикли до становища пещеного народа в Росії, що їм ніяк не хотілося з тим розстатись. Ось так то сталося, що як тільки повалили спільними силами царат, то Москалі сейчас кинулися ратувати своє панування над немосковськими народами Росії.

Як довго ще йшла боротьба за владу серед самих Москалів, так довго ще крайні ліві, себто большевики, голосили, що вони стоять за самоозначення аж до відорвання від Росії. Та як тільки побіда стала хилитися на їх сторону, то вони пішли війною проти немосковських народів Росії та деяких з них силою заставили лишитися під владою Москви. В цей спосіб Москва далі використовує колишні царські завоювання в Україні, Сибіри й Кавказі; і як Україна й Кавказ з голоду пухнуть, московські грабіжники їздять в Америку торгувати українською пшеницею й татарською нафтою.

О. Сновида.

ЧОМУ „ПЯТИЛІТКА" НЕ ВДАЄТЬСЯ

Хто читає дешеву совітську рекляму, той вірить у „Пятилітку". Але вистане звернутися до солідніших совітських джерел, щоби цю віру стратити.

Останні числа „Економіческой Жізні" (за квітень) переповнені **алярмуючими вістками про...** не розвій, а **занепад большевицької індустрії.** Зле з металюрґією; **„доменні печі", не вважаючи на збільшений обем, продукують двічі менше,** як такіж самі німецькі. В т. зв. „Маґніторґську" (на Уралі) на металюрґічних фабриках треба ждати „прориву", цебто великого манка в продукції. Показується, що ціла затія цього „ґіганта" є абсурдна, бо вугіль до нього треба довозити аж з Кузнецька, віддаленого 2,000 кільометрів. „Чудо техніки" — **автомобілева фабрика в Нижнім Новгороді — стала, без праці — 25,000 робітників.** Одна з найбільших цинкових фабрик на півдні СССР — ледви минув рік від її пущення в рух — теж має стати, страти виносять десятки міліонів рублів. Якість видобуваного вугля — чимраз гірша, металюргія одержує лихий кокс. Тепер саме відбувається суд над коксовою фабрикою ч. 8, через яку один металюрґічний „завод" зменшив продукцію на 30%. Задовольнення робітників засобами поживи й помешканнями — „під псом", механіки й інжиніри — люди, що не розуміються на річи. Одним словом: є „ґіганти індустрії" — але їх треба замикати; нема безробіття — але робітники продукують кепсько й мало. Є величезні інвестиції — а висліди малі. **Що є тому причиною?**

Очевидно — **невільнича праця, марний зарібок, брак фаховців, некомпетенція держави, в якої руках промисл,** і т.п. Але — найважніша причина — це „зрада куркуля". Знову мужик совітський підвів диктаторів... **Підвела колективізація.** Донедавна, ще за Леніна і за „Непи" — мужикови яко тако давали жити — й, лишаючи йому кусник хліба, щоб не вмер зголоду, — „рештки" („іслішкі") забирали для держави, а та все пхала в промисл. З колективізацією все пішло шкереберть. Перегорніть лиш совітські щоденники й знайдете хмару вісток, що вас просто приголомшать: от у такім і такім „районі" за один місяць здохли 534 коней... От в іншім — замкнено 5 „колхозів" за „врєдітєльноє атношеніє к калхозному каню", бо в колхозній стайні хазяйнує хто хоче, а журитися конем — нема кому. „Обобществленіє" (нищення) худоби (коров і т. д.) пішло таким темпом, що Ц. К. Всесоюзної Компартії затрубів на відворот, і — зажадав, **аби віддати корови назад в приватну власність колхозників.**

Наступає весна, треба сіяти, **а колхози — не сіють** (не для себе — то по що?), а насіння на засів брак; треба щоби держава давала. А к ли сіють — то аби вивязатися з „завдання"; замісць 40 гектарів засівають десь 8, на роботу виходять в якімсь колхозі замісць 107 лише 52 робітників. А деякі просто тікають з колхозів. А дехто каже: тепер ми державні робітники, то й мусить д ржава нас утримувати. **Величезні суми, які давніше совітська держава діставала з села й пхала в індустріялізацію, вироблюючи свої „ґіґантські пляни", тепер нема з кого випомповувати, а, навпаки, держава, яка нічого не має, ще мусить давати гроші на утримання робітників-колхозників, на закупно худоби, на насіння і т. п.** Звідкиж їх узяти? Очевидно з індустрії. **Ось де й причина краху совітської Пятилітки.** Сколективізований селянин перестав бути дійною коровою совітського режіму й ще сам зголошується до того режіму з грошевими претенсіями! **Засівна площа маліє, урожай з десятини — меншає. Спролетаризувавши всіх** у тім числі і селян — **совітська пролетарська держава стоїть перед крахом своїх „пятилітніх" плянів.** Поки можна було „дерти" буржуя, поки він ще — бодай як індивідуальний селянин — істнував, машина совітська працювала. Тепер — щез **„буржуй" і спинилося нагромадження капіталів.** А ще до того світова кріза, спадок цін на предмети совітського експорту — скоро зменшали й скількість валюти, якою Совіти запихали діри в своїй господарці. „Куркуль" пімстився. Ставши „пролетарем", він ще більшою загрозою став для „пролетарської" держави, ніж коли був „буржуєм"...

Як виплутається Москва з цеї смертельної петлі, не можемо вгадати. **В кождім разі одно певне: економіка совітська паде, а з нею паде і віра соток міліонів совітських підданих в стабілізацію совітського режіму.** При таких обставинах — найменше посовгнення може викликати катастрофу. М. і. це й є причина, чому так смертельно бояться в Москві — війни...

КАРТИНА З ОРҐАНІЧНОЇ ПРАЦІ В РІДНІМ КРАЮ

Пан Стасьо Ґрабський, професор польського університету у Львові, належить віддавна до найбільших україножерів.

Недавно цей найчистішої марки вшехполяк виголосив у **Ярославі** виклад про **українське питання в Галичині**. На цей виклад збіглась очевидно, вся вшехпольська тічня та таки вже на вступі приняла його грімкими оплесками.

Він потім і сам похвалився перед своїми слухачами, що, будучи міністром просвіти, переміни́в частину (1,800) українських шкіл у Галичині на **„утраквістичні",** в котрих лишилась українська мова лише яко один з предметів науки. Йому потім закидували його приятелі, чому він всіх українських шкіл не перемінив тоді на польські, але, по його думці, тоді це не було ще на часі. Він числився з тим, що навчання рідної мови пішлоб тоді серед Українців у підпілля, то є відбувалосяб потайки по ріжних гуртках, як це було у Поляків в Конгресівці (під Росією).

Щодо **питання Галичини** (Всходнєй Малопольскі) то воно, на думку пана Стася, істнує далі, і то навіть більше ніжколинебудь досі. Це справа дуже поважна і вимагає великої застанови та чуйности всіх Поляків, а в першій мірі — самого уряду.

Річ у тім, що **розвій Українців прибирає в Галичині з кождим днем на силі.** Він росте і розгортається широко на всі ділянки життя. Він поступає з таким **розгоном,** якого не було тут до світової війни. Передвоєнні орґанізації збільшилися числом і значно скріпились. Українські кооперативи, Маслосоюзи (є лиш один, але кріпкий. — І. Г.), Банки, Сільські Господарі, Народні Доми, Просвіти, Луги і Соколи та богато інших розводять неабияку діяльність і можуть повеличатися поважним доробком.

По мстах і селах Українці (але так мало між ними американських поворотців! — І. Г.) викуплюють доми і будують нові та закріплюють свої реальні позиції, котрі рішають про характер країни. І дієтся воно в той час, коли подібна діяльність серед Поляків паде цілковито, навіть там, де вона перед війною процвитала, виявляла захоплення до праці і запал, як нпр. в в. „Кулках рольнічих", Домах Людових, польських читальнях і т. п. Сьогодня нема там колишнього духа, ні ідеї, а якась сонність, охлялість, притуплення енерґії.

Порівнуючи ту відсталість Поляків з розмахом Українців, Ґрабський має великі побоювання за дальшу долю Східньої Галичини.

Як бачимо, то пан Ґрабський не жалує компліментів для нас, хоч можливе й це, що він, представляючи нас у такім рожевім світлі, хотів рівночасно перепудити своїх слухачів тою великою українською небезпекою, яка — мовляв — їм грозить через нашу незвичайну активність.

І для нас булаб це дуже потішаючим, коли би справді ми були такі дуже діяльні та сильні. Але — нема де правди діти — хоч і з великим трудом та з ріжними перепонами, ми всетаки поступаємо наперед і я позволю собі тут для ілюстрації оповісти дещо про одну нову українську кооперативу, яку недавно основували наші люди в Коломиї. Почин до того дав молодий інжинір Богдан Велиґорський, що студіював у Чехії та веде тепер дуже енерґійно канцелярію філії „Просвіти" в Коломиї.

Зветься та кооператива „Розбудова" і зістала недавно зареєстрована в окружнім суді. Від того часу діяльність тої кооперативи пробивається систематично крізь туман крізи і загального застою вперед.

Цілю кооперативи „Розбудова" є передовсім **кушнірство і гарбарство.** Але через брак капіталу не є вона всилі відразу розвинути діяльність у наміченій ділянці. Серед пануючих тепер невідрадних обставин тяжко приходиться згуртувати вдповідне число членів та тим придбати потрібний капітал, хоч членські уділи є дуже низькі: **один доляр за три уділи,** тай вписове.

Вибрана „Розбудовою" дирекція взялась енерґійно до діла і тому створила помічні ділянки, які мають їй допомогти в осягненню наміченої цілі.

І так, урохомлено вже **переплетню** для артистичного, солідного і дешевого оправлювання книжок. Другою помічною ділянкою, яка протягом короткого часу розвине свою діяльність, це **щітникарство.**

Дальше: на днях відбудеться роздача громадам **розплодових кріликів** одностайної раси.

Відділ криликарський має на цілі масову продукцію шкірок для перерібки на футерка, як також поправу харчів у селян.

Мясо кріликів є дуже поживне, бо має 28% відживчих складників, коли мясо курки має лише 25%, мясо телятини 24%, а вепрове 21%.

Вже з того пізнати, як розповсюднене криликарство піднесе відживлювання селян і як скріпить узагалі наш народ.

А всілякої хопти, потрібної на пашу для кріликів, є на селі доволі.

„Розбудова" задумує також зорганізувати на велику скалю збирання по селах лічничих зіль та продавати їх великими скількостями до фабрик.

А того всілякого, на око непотрібного, а такого цінного зіля росте у нас при дорогах, стежках, по ровах і городах сила силенна. Воно просто марнується, а можна би за нього дістати гарні гроші.

Дальше є в пляні збирання побитого скла та старого заліза, щоби також це все цілими ваґонами продавати.

Є це дуже важне, бо побиті фляшки й інша посудина дуже занечищують по селах городи та сади, наражаючи наших людей, які ходять більшу часть року босо, на каліцтва. Зосібна діти є наражені на велику небезпеку. Це зрозумів дуже добре ще німецький фільософ Кант (що жив на проломі 18 і 19 століття), котрий, збивши раз фляшку, щось два дні шукав відповідного місця, де би її закопати, так, щоби вона нікому не грозила каліцтвом.

Зрештою цілю „Розбудови" є взагалі усунути, де лиш можна, чужих посередників, створити свій рідний промисл, своє жерело витвору сирівців та перероблювати їх у готові продукти на власних варстатах.

„Розбудова" задумує притягати масово членів, а то силою їх індивидуального інтересу.

Таким робом задумує вона, поза ролею звичайного поборювання конкуренції, дати своїм членам нагоду до позискування нових доходів (криликарство, збирання лічничого зілля і т. п.), помалу орґанізувати нові ділянки промислу, а все те на основах кооперативної солідарности.

„Розбудова" не числить і не може числити на ніякі запомоги чи субвенції і лиш масове позискування членів з такими низькими вкладками може їй достарчити капіталу, потрібного до введення в життя своїх плянів.

Селянство Коломийщини дуже зацікавилося цею справою, хоч покищо кріза стоїть на перешкоді тому, щоби ту справу так поперти, як вона на це заслугує.

Най отже заокеанські браття возьмуть собі ту справу до серця і най не забувають, що **один доляр** значить стільки, що придбання **трох нових членів** для тої многонадійної кооперативи.

Іван Гуцуленко.

В. Будзиновський.

ЗРУЙНОВАНА ГРОМАДА

(З моїх спогадів).

(2)

Сіножать, хоч хвилево в посіданню власника двірського обшару, є безперечно власністю громади. Доказом того є це, що ґрунтовий податок за сіножать по нинішній день платить громада. Крім того ціла громада готова в суді присягати, що тому 30 років сіножать була в посіданню громади, та що суд признав сіножать дворови тільки тому, бо судді і адвокат громади (!) були двором підкуплені. Це, ще непередавнене право власности громада може втратити аж тепер, коли з рук обшарника сіножать знов змінить власника і поодинокими паями перейде в посідання парцелянтів. Недопустити до того можна би тільки тоді, коли би сіножатку громада займила в своє посідання ще заки Нехелес сіножать розпарцелює. Двірський обшар, як добровільно не зрезиґнує зі спірної сіножати, буде змушений ще раз процесуватися. Як всі громадяни будуть солідарні, то в цих часах громада мусить виграти.

Ось так розумуючи, громадська рада ухвалила сіножать займити. Ухвалу ради виконано. Нехелес поїхав до Бучача і в старостві зробив донос, що на його сіножати пасеться худоба Дубенка під охороною громадських вартівників. Його службі, висланій, щоби вигнала худобу з сіножати, хлопи заступили дорогу і на сіножать не впустили. Староста вислав до Дубенка жандармів. Жандарми вернулися і сказали, що приступу до сіножати боронять хлопи, узброєні лопатами, ґралями, сокирами й іншою такою зброєю. Коли Нехелес прийшов до староства ще раз, староста почіхався за вухом і сказав:

— Моя хата з краю. Тут є нарушення посідання. Справа належить до суду, не до адміністрації.

Від старости Нехелес пішов до адвоката. Розпочався судовий процес Нехелеса проти всіх господарів Дубенка, без одного, за віддання Нехелесови в посідання займленої громадою сіножати, за відшкодування втрат і за зворот коштів спору.

Закони Австрії були такі, що в такім спорі рішав тільки державний цивільний суд; що в тім спорі громада мусіла програти і коли би громада пробувала силою унеможливити виконання присуду, то суд мав не лиш право, але й обовязок присуд виконати силою, хоч би прийшлося покласти трупом ціле село. Так думали не лише всі правники, але й всі хлопи всіх громад навкруги Дубенка. Лише громадяни Дубенка, хоч сусіди сміялися з них, думали інакше. Власну арґументацію громадян Дубенка в користь їх думки підкріпили арґументи покутнового адвоката й обманця на велику скалю, Файта чи Вайта (VEITA).

Покутним адвокатом звали в Австрії такого, що за гроші (!) полагоджував людям деякі справи, які не конче мусіли бути полагоджувані справжніми адвокатами. Найчастіше ті покутні адвокати писали людям судові позви і ріжні рекурси та подання до ріжних урядів. Вони також, щоби заробити, підмовляли людей до ріжних, хоч безвиглядних, процесів. Заробкування покутньою адвокатурою було каране, хоч би при тім не було обманьств. Та Файт умів крутити. Казали, що він раньше був слугою в якімсь державнім уряді, мабуть податковім. Проґнаний відтам, служив якийсь час в адвокатській канцелярії і в якогось ґеометра. Тут і там мав нагоду виміркувати, як то можна обходити закони. Він став покутньою адвокатурою заробкувати так, щоби це не було таким заробкуванням, яке мав на думці закон. За свої поради і за свої письма Файт ніколи не брав заплати безпосередньо. Він лише маневрував так, щоби його клієнт будьтоби в користь своєї справи попросив його зробити якусь роботу, получену з коштами. Тоді Файт брав тільки „зворот власних коштів", коли на чиюсь просьбу їздив до адвоката у Львові або у Відни (!); коли їздив по якісь документи, або як був провідником по Відни, коли селянська депутація їздила до міністерства. Також „добровільні дарунки" вдячних клієнтів не були каригідні. Тому, що Файт служив у якогось ґеометра, за котрим носив ланцух і жердки, звав себе інжиніром і так звали його селяни.

Коли по селах розійшлася вість про боротьбу за сіножать в Дубенку, то в торгові дни справа ставала предметом балачок на торговици і в шинках Монастириськ. Файт все виринав у гуртку, в якім був хтось з Дубенка, і коли говорено про вигляди процесу, він будьтоби від нехочу докидав свої замітки. Тими замітками люди з Дубенка дуже зацікавились і, частуючи Файта, тягли його за язик. Найцікавіша була й найзавзятіше тягла його за язик жінка війта в Дубенку, Настуня.

Зібравши докупи все те, що Файт за кількома наворотами натеревенив ріжним людям з Дубенка, ми дістали би таку промову:

„В суді громада повинна виграти процес, як буде мати доброго адвоката і такого чесного, що Нехелес не здужає його підкупити. Я такого адвоката знаю. Та хоч би громада програла в суді, як Нехелес суддів підкупить, то Дубенко сіножатку таки дістане, бо в такім спорі не суд є компетентний, а адміністрація. Чейже не для забавки в Австрії утворено міністерство рільництва. Вже сама назва міністерства вказує на те, що воно є опікуном і оборонцем прав рільників. Хтож є ті рільники? Чейже не пани Нехелеси, ні шляхоцькі обшарники, бо не вони обробляють рілю, а їх наймити і їх сусіди-хлопи. Хлопи обробляють не лише свою, але й всю панську землю, отже рільниками є тільки хлопи і лише хлопами міністерство рільництва обовязане опікуватися. Як громада звернеться до міністерства рільництва, то воно стане по стороні громади рільників. Хоч би суд признав сіножатку Нехелесови, то міністерство рільництва прикаже переписати її громаді і полишить в посіданню громади. Є ще одна причина, через яку, як громадна не змякне і не попустить, то сіножать мусить лишитися при громаді. Нехай, що хтось у місті має велику камяницю, та до неї нема входу... Яка йому користь з такої хати, хоч вона така велика, коли до неї не годен увійти? Так є й з тою сіножаттю. Її тісно обіймають хлопські поля.

(Далі буде).

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що з огляду відправ в неділю на цвинтари, збори відбудуться в суботу, 7 травня, в годині 7-ій ввечір, в домі Укр. Громади. Ті, котрі просили допомоги в Союзі, мають бути присутні на мітинґу. Довгуючі члени є наражені на суспенду. Радиться членам переписувати своїх 18-літних дітей до старших членів, щоб ненаражуватись на неприємности. — Гр. Григорчук, предс.; М. Туркот, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. І. Франка, від. 334, повідомляє всіх членів, що місячний мітинґ відбудеться в неділю, 8 травня, в годині 12.30 в полудне, в гали Укр. Нар. Дому. Напоминається довгуючих членів вирівнати свої залеглости. — Н. Задерецький, предс.; О. Запоточний, рек. секр.

ПОДЯКИ.

Я, член від. 142 У. Н. Союза, складаю подяку Головному Урядови У. Н. С. за уділення мені 50 долярів запомоги, яка стала мені у великій помочі. По моїй недузі я не працюю більш одного року. Закликаю український загал ставати в члени У. Н. Союза, бо коли член знаходиться в якім нещастю чи в недузі, то Союз всилі допомогти йому за життя чи по смерти. Нехай У. Н. Союз зростає в тисячі тисяч членів.

Стефан Лещак.

КАНАДІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКЕ УКРАЇНСЬКЕ ЖІНОЦТВО РОЗУМІЄ ВАГУ ЖІНОЧОЇ ПРЕСИ.

До милого обовязку почувається редакція „Жіночої Долі", а то: висловити свою сердечну подяку українському жінотву в Америці й Канаді за те, що воно перше на наш заклик поспішило нам зі своєю поміччю.

Більш як пів року тому пролунав наш перший зазив про допомогу. Бо в наслідок важної всім господарської скрути і редакція „Жіночої Долі", нарівні з богатьома іншими видавництвами і взагалі підприємствами, опинилася в тяжкому матеріяльному положенні. Тож треба специяльної особової піддержки, щоб видавництво, яке несло в ряди всього нашого українського жіноцтва освіту й організацію, не впало під тягаром матеріяльних недостач.

Та тут, як ми й сподівалися, станули на поміч нам наші сестри за морем.

На сторінках „Жіночої Долі" ми з сердечною подякою повітали кожний доляр допомоги, що надходив від свідомиших громадянок і наших жіночих товариств з Нового Світа. Але тих, що спішили нам з поміччю, було ще замало.

Ось провід Т-ва „Канадійсько-Українське Жіноцтво" у Виннипегу, на чолі з головою п. А. Гонкер, мало того, що присилає від свого Т-ва 50 долярів допомоги, а ще в гарячій відозві закликає все жіноцтво наше за морем ставати до помочі свойому приятелеви, свойому жіночому часописови — „Жіночій Долі".

Ось голова „Союза Українок Канади", п. Савеля Стечишин, на річному краєвому зїзді членів того Т-ва в Саскатуні також звертається до жіноцтва з теплими словами признання праці „Жіночої Долі" і з щирим зазивом піддержувати свій часопис.

А ось і відділи „Союза Українок" Америки, за заохотою голови п. О. Лотоцької, й інші наші жіночі товариства в Ню Йорку, Филаделфії, Клівленді і інших також і самі спішать з посильною допомогою і закликають загал нашого жіноцтва стати на піддержку покищо одинокого лучника для всього українського жіноцтва, яким є „Жіноча Доля".

Ми віримо, що ці заклики не будуть „голосом, вопіючого в пустині" — і маси нашого жіноцтва своєю підтримкою не дадуть захитатися „Жіночій Долі" в цей тяжкий час матеріяльної скрути. А цим нашим щирим приятелям — свідомим провідницям і всім товариствам — що вже прийшли нам зі своєю першою поміччю, та ще й інших закликають до неї — цим наше щире „Спасибі".

З такою щирою допомогою ми певні, що перетриваємо кризу й вийдемо знову на певний шлях.

При цьому наших шановних прихильниць просимо ласкаво поширювати „Жіночу Долю", приєднуючи їй якнайбільше нових передплатниць. Бо лише це велике поширення часопису не тільки що має міцні підстави для матеріяльного існування видавництва, але, що найголовніше, помагає часописови, якраз виконувати його завдання — нести певні ідеї, знання й організацію в широкі маси нашого жіноцтва.

При цій нагоді редакція „Жіночої Долі" повідомляє, що з днем 1. квітня ц. р. почала видавати двотижневий додаток до „Жіночої Долі" під назвою **„Жіноча Воля"**, який призначений головно для сільського нашого жіноцтва і в осібній передплаті дуже дешевий. Наші Шановні Громадянки з Америки й Канади можуть передплатити його для своїх рідних і знайомих у ріднім краю в ціні (до кінця року): за 1 канадійського доляра 3 передплати, а за 1 американського доляра 4 передплати.

Поширюйте „Жіночу Волю" й „Жіночу Долю"!

За Редакцію Часопису „Жіноча Доля" в Коломиї:

О. Кисілевська.

ПОДЯКА.

Ми, нижче підписані, члени від. 276 У. Н. С., складаємо сердечну подяку Головному Урядови У. Н. С. за таке скоре виплачення нам посмертного по нашій донці Гелені, котра по короткій недузі померла дня 7 квітня 1932 р., проживши 4 роки і шість місяців. Ми одержали від батька У. Н. Союза суму $75.00 і тими грішми заплатили частину похоронних коштів, бо в нинішне безробіття що би ми були зробили, колиб не У. Н. Союз? В нинішне безробіття погребник не хоче йти ані до дому помершого. У нашім смутку перший прийшов секретар Мих. Фук і зараз написав посмертний лист, а У. Н. Союз зараз до тижня виплатив. Кличемо всіх Українців: вступайте до У. Н. Союза і впишуйте до нього свої діти.

Лунь і Марія Ґеряк, родичі.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

CHORUS AND BALLET.

The appearance here of Vasile Avramenko and his Ukrainian Folk Ballet, with the Ukrainian Chorus, May 18th in Elmwood Music Hall offers opportunity to see the rarely beautiful and marvelously colorful dances of the Ukraine which were presented last fall at the Chicago Civic Opera.

The Ukrainian Chorus, conducted by Alexander Koshetz, represents a high development of human voices in unaccompanied singing. So perfect is the technique of this unique organization that it often sounds like a choir of violins or cellos.

(Buffalo Courier Express, Sunday, May 1, 1932).

UKRAINIANS TO HONOR WASHINGTON MAY 18th.

Alexander Koshetz, World Famed Conductor, to Direct Historical Program In Elmwood Music Hall as Washington Tribute.

On Wednesday, May 18th, 1932, a homage to George Washington will be paid by the Ukrainian Bicentennial Committee of this city at Elmwood Music hall, Virginia street and Elmwood avenue at 8.15 p. m. The program will be offered jointly by Alexander Koshetz, the world-famous conductor of the Ukrainian Chorus, and Vasile Avramenko, the renowned creator of the Ukrainian folk ballet. Two distinct programs will be given in one performance, in order to present as completely as possible, a composite of Ukrainian folk art.

Prof. Alexander Koshetz is known to America through the national tour he made with his Ukrainian National Chorus in the United States, 1922-1923. The critics have unanimously agreed that Prof. Koshetz is a wizard in the manipulation of nuance and dynamics and handles his choir as an organist handles his instrument; the choir responds as a perfect and well-tuned instrument should, with effortless perfection under the hand of a master. After his national tour, Prof. Koshetz, as an authority on folklore, devoted his time to the study of folk music. The Bicentennial Anniversary of George Washington prompted Porf. Koshetz to take up his work again and present a new Ukrainian Chorus with an entirely new program.

Vasile Avramenko matches Alexander Koshetz with his Ukrainian Folk Ballet created by himself. It has been presented with greatest success in Europe, Canada, and the United States. Avramenko's Ukrainian Ballet comprises a series of Ukrainian national dances symbolizing Ukrainian art, culture, and a great historical past. The dances posses natural freedom, exhilaration, vigor and elegance. They are like the winds of the Ukrainian steppes that move the grasses on a vast territory.

In the United states, Vasile Avramenko enjoys the same esteem he enjoys in other contries. Through his tireless efforts, he succeeded in organizing schools of Ukrainian bellet in various cities in America and in presenting this art to the most distinguished American audiences. His success drew a most favorable criticism of the American press. A special program has been prepared by him for the occasion of rendering tribute to George Washington in this city. Mr. T. Lensky, Mr. A. Koval and Rev. S. Musiychuk are presiding for Ukrainian Committee.

(Buffalo Daily Law Journal, April 26, 1932).

CHORUS AND BALLET AT MUSIC HALL.

In presenting the Ukrainian Chorus, under Alexander Koshetz, and the Ukrainian Folk Ballet under Vasile Avramenko, both representatives of Ukrainian folk art, the Washington Bicentennial Ukrainian committee will pay its tribute to George Washington, great statesman of its adopted country.

On Wednesday, May 18, in Elmwood Music hall, this unique combination of song and dance will be given, and there is no question that it will be of exceeding interest.

The New York Sun wrote of the Ukrainian chorus: "Most amazing and beatiful singing heard in the memory of a middle-aged man," (without doubt, W. J. Henderson, renowned critic of The Sun); of the bellet, the Pittsburgh Sun-Telegraph said: "A most inspired pageant of historical and festive dances" The Neue Zeitung of Zurich, Switzerland, commented: "There is no second chorus to be found that could rival this one in precision, discipline and wealth of feeling." Similar notices from many cities attest to the pleasure of those who have heard and seen these wonderful artistic performances.

(The Buffalo Times, May 1, 1932).

ВІДОЗВА

В СПРАВІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ПО УКРАЇНОЗНАВСТВУ В НІМЕЧЧИНІ.

Потреба наукової інформації про Україну за кордоном конечно вимагає заснування в в Берліні центральної наукової бібліотеки по українознавству, яка булаб для всіх доступна й булаб в стані давати наукові справки тим, хто їх потребує. До Українського Наукового Інституту в Берліні ввесь час звертаються з запитами вчені ріжних національностей, сподіваючись, що в культурній столиці всієї середущої Европи буде найлекше дістати потрібні справки по українознавству.

Дбаючи про заснування українських відділів при поважніщих закордонних бібліотеках, Інститут старається розвинути свою власну бібліотеку до таких розмірів, щоб вона могла стати такою центральною українською бібліотекою. За пять років свого істнування Інститут зібрав поважну скількість цінних видань, так що його бібліотека в сучасному стані може служити за добру основу дальшої праці. Однак в теперішних наших матеріяльних відосинах не може бути й мови про те, щоб подібну бібліотеку можна було спорудити дорогою закупна.

Тому Український Науковий Інститут в Берліні звертається до українського громадянства, особливож до українських бібліотек і громадських інституцій, до видавців та книгарень з гарячим закликом підтримати його роботу, жертвуючи для його бібліотеки власні біжучі видання, а з давніших публікацій ті, що їх високоповажані жертводавці зможуть для тої цілі відступити. До українських бібліотек звертаємось з проханням, надсилати нам свої річні звідомлення й списи дублєтів та вступити з нами в обмін дублетами. Зі свого боку ми будемо наші звідомлення й списи вимінного фонду реґулярно подавати. Вразі потреби Інститут перебирає на себе кошти пересилки.

При Українськім Науковім Інституті в Берліні істнує також загально доступна читальня, де всякий, хто цікавиться українським питанням, може ознайомитись з нашою пресою. Складаючи сердечну подяку всім редакціям і видавництвам, які присилають нам безкоштовно свої видання, просимо їх продовжити надсилання й на цей 1932 рік. Приймаючиж під увагу, що для такої читальні дуже важним є представити українську пресу в цілости, звертаємось з проханням про безкоштовне надсилання своїх періодичних видань також і до тих редакцій, які дотепер цього не робили.

Інформація наукова є підставою всякої іншої, такої для нас потрібної інформативної праці. Твердо віримо, що українське громадянство допоможе нам поставити на належну висоту наукову інформацію в країнах ґерманської культури.

Проф. д-р **Зенон Кузеля,** в. р.

Берлін, дня 21. січня 1932.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

Як члени помагають Рідному Краєви.

Михайло Ковальчук, член від. 266 У. Н. Союза, мешкаючий у Масині, що року посилає свою пожертву на Рідний Край. Не забув він і цього року за Рідний Край і жертвував $3.40, по половині на Рідну Школу й на інвалідів.

Гроші вислано через Обєднання.

Василь Михалюк, секр.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Коляда на Рідну Школу.

По коляді ходили слідуючі громадяни: І. Шміґановський, П. Федорців Ст. Романюк.

Жертвували слідуючі: И. Олійник $1.75; М. Канюк, Р. Бачинський, І. Кіт, О. Семирозум, Н. Бачинський, Гр. Паїк, М. Кіт по $1; Н. Бойко, Н. Дмитрук, І. Павчук, І. Кучинський, І. Процай, О. Шабатура, П. Федорців, І. Сухорович, П. Лобаш, И. Ґреськів, І. Шміґановський, Л. Харчишин, О. Козак, І. Олійник по 50 ц.; А. Казимирів, М. Блашкевич по 25 ц. — Разом $16.25.

Вислано через Обєднання до краю.

П. Федорців.

НОРТГЕМПТОН, ПА.

На Рідну Школу та інвалідів.

Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44 У. Н. Союза, ухвалено дати зі своєї каси 25 долярів на народні ціли, а саме на Рідну Школу $15 -і на інвалідів $10. — Разом $25. Гроші вислано через Обєднання до Львова на призначену ціль.

В. Шишка, предс.;
Л. Демчук, секр.

НЮ БРІТЕН, КОНН.

Замісць святочних желань.

Всечесний о. Г. Климович вислав через Обєднання $5, які призначено: $2.50 на Рідну Школу, а $2.50 на УВО. Це жертва з нагоди Воскресення Христового замісць святочних желань.

Смертельно хорий, що мав багато довгів, сказав до лікаря:

— Ах, колиб то я міг жити так довго, ає посплачую всі довги!

— То ви, видно, радіб жити вічно?! — здивувався лікар, що, видно, був у подібному фінансовому положенню.

НАЧЕ В ЗОЩЕНКА.

„Вечерняя Москва" пише про випадок, що міг би бути доброю гумористикою, колиб не був дійсністю: „Горожанка Клявдія Воронова, що жие при Афанасіевській вулиці ч. 30, прийшла в якійсь справі до канцелярії управителя дому, в якім жила, та на своє велике здивування довідалася, що вона вже не жиє в свойім мешканні, що кудись випровадилася, тому не дістане відборної книжки. Горожанка Воронова протестувала, та предсідник домового комітету витягнув із реґалу домову книгу та прочитав із неї замітку, що горожанка Воронова випровадилася.

— Це нонсенс, — обрушилася Клявдія Воронова. — Таж я живу в тім домі, в мешканню 9-тім, при Афанасіевській вулиці.

— Я знаю, що ви тут жиєте, — здвигнув плечима предсідник — та в книзі написано, що ви випровадилися. Отже ви випровадилися.

Воронова побігла простісенько до Адресного Стола (Інформаційна канцелярія) на Арбатській площі, щоби там дістати свою адресу. В інформаційній канцелярії довідалася, що вона жила при Садовій вулиці ч. 3, та тому, що вмерла, то не знати, куди ділася. Коли інформаційна канцелярія не знала, де діваються мерці, то це знала горожанка Воронова.

— Таж я не вмерла, — кричала на службовця. — Я ніколи не жила при Садовій вулиці, я нікуди не випроваджувалася.

— Ви вмерли! — проголосила рішучо інформаційна канцелярія. — Осьтут це написано".

Як скінчилася ця пригода, „Вечерняя Москва" не каже. Тому й не знаємо, чи Воронову виселили з її хати, чи відправили на цвинтар, як твердить інформаційна канцелярія. Може, як була сказала щось „контрреволюційного", інформаційна канцелярія ні на хвилинку не сумнівалася би, що Воронова випровадилась би на цвинтар.

Суддя: Кажете, що знаєте обвинуваченого від дитячих літ. То скажіть присяжним суддям, чи вважаєте обвинуваченого здібним до крадежі грошей?

Свідок: Добре, та про яку суму йде річ?

Ґарантія.

— Я чув, що ви позичили Свербинусови сто долярів. Яку маєте ґарантію?

— Одиноку, що вже не дістану назад тих грошей.

ТАРЗАН І НЕВІДОМА ІМПЕРІЯ.

(27)

Тарзанови було видно, що між мужчиною та жінкою велася якась жвава розмова. Тарзанови не треба було чути мови, бо він бачив їх рухи, а по них та по виразі обох облич він дуже добре зрозумів, прощо йшла річ. Видно було, що мужчина приставав до жінки зі своєю любовю, а вона не відповідала йому прихильно. Часами здавалося, що вони сваряться, бо жінка різкими рухами рук і відвертаючись спиною до мужчини, підкреслювала свій гнів.

—o—

Нарешті жінка схопилася на ноги й гнівно почала йти геть. Мужчина стримав її. Тут Тарзан побачив злий вираз його очей і гнівом перекривлене обличе. Ця жінка аробила на Тарзана велике враження своєю красою й величю постави та рухів. Видно було, що вона виросла й виховалася в аристократичній родині. Зате в мущини не було ніяких ознак елеґантности й тих зовнішніх рухів та жестів, які мають добре виховані люди.

—o—

Жінка зробила нарешті рішучий крок і з гнівом хотіла віддалитися. В цей час мужчина брутально вхопив її за руку одною рукою, а другою вмить затиснув їй уста так, що вона не могла й звука видати. Здавалося, що нерівна боротьба між слабосильною жінкою й сильним, брутальним мужчиною скінчиться для жінки фатально. Боролися проти себе краса й елеґантність та брутальна сила й жорстокість. Дівчина не могла довго боротися проти сильного мужчини.

Напасник повалив її на камінну лавку й щось палко говорив їй, упершись своїм зором в її лице. Жінка чим далі тим більше тратила здібність боротися проти напасника, бо тратила сили й поволі умлівала. Мужчині здавалося, що він тепер переміг, а тому нахилився низько, щоб поцілувати її пишні губи. Та в цей час він почув, що щось тяжке зістрибнуло з дерева. Він підвів очі й побачив перед собою незнайомого, напів голого силача.

—o—